Published on *Melano.hu* (https://www.melano.hu)

1956-ban a csehszlovákok bevonultak volna Magyarországra

Létrehozás: 10/22/2014 - 14:24
Szerző: Melano
[1]
Nemzeti ünnepünkön a Melano.hu is igyekszik méltóképp megemlékezni a magyar forradalomról.

Az alábbiakban bemutatjuk, hogy a prágai pártvezetés hogyan viszonyult a magyarországi eseményekhez, hogyan élte meg a szlovák társadalom és a felvidéki magyarság ezeket a napokat, végül röviden kitérünk az Egyesült Államoknak a forradalomra adott reakciójára.

A prágai pártvezetés és a forradalom
A magyarországi hírek gyorsan eljutottak a keleti tömb országaiba, így Prágában is rögtön – október 23-án – összeült a CSKP (Csehszlovákia Kommunista Pártja) Politikai Bizottsága, hogy megvitassa a teendőket. Míg több „testvéri ország” kommunista vezetése tétován és értetlenül figyelte az eseményeket, addig a prágai vezetés már az első információkból érzékelte a magyar forradalom veszélyeit.

Az ülés határozatai a magyarországi események eszkalálódásától való félelmet jelzik: elrendelték a fegyveres erők mozgósítását; megtiltották a magyarországi sajtótermékek behozatalát; a magyarországi történéseket ellenforradalmi eseményeknek nyilvánították és utasították a kerületi pártszerveket a határmenti magyar megyei pártbizottságokkal való együttműködésre. Október 24-én és 25-én az érintettek megkapták az utasításokat és ezek november végéig érvényben maradtak.

Ellenforradalmi puccs
A CSKP első titkára, Antonín Novotný október 24-én részt vett az SZKP (Szovjetunió Kommunista Pártja) KB Elnökségének rendkívüli ülésén, ahonnan visszaérkezve, beszámolt a moszkvai légkörről. Hruscsovval és a többi vezetővel közös platformot foglalt el Magyarországot illetően: a budapesti eseményeket ellenforradalmi puccsnak minősítették, melyet banditák szerveztek meg és szükségesnek ítélték meg a fegyveres beavatkozást, melyben Csehszlovákia is jelezte részvételi szándékát.

A hatóságok fokozták a gyanús elemek megfigyelését és letartóztattak mindenkit, aki kicsit is pozitívan nyilatkozott a magyar forradalomról. A pártdirektíva egyértelmű volt a csehszlovák sajtó részére: a magyarországi eseményekről kerülni kell a közléseket, illetve kommentár esetén fehér terrorcselekményekről, „bestiális felkelőkről és bandákról” kell írni. Október 29-e után már az okokról is be lehetett számolni: az MDP széthúzása, a gazdasági nehézségek és horthysta tisztek szervezkedése eredményezte az ellenforradalmat.

November másodikán, Bukarestben Hruscsov és Mikojan a CSKP vezetésével is közölte a Vörös

Hadsereg második intervenciójáról szóló döntést, Novotný és Široký (Csehszlovákia miniszterelnöke) újfent felajánlotta a Csehszlovák Hadsereg közreműködését, de Hruscsov most sem kért belőle. A forradalom és szabadságharc leverése után elégedetten dőlhettek hátra Prágában…

Társadalmi visszhangok
Csehszlovákia népei eltérő módon reagáltak a Magyarországról érkező hírekre: a csehek tartottak a szlovákok függetlenedési törekvéseinek megerősödésétől, az ország esetleges felbomlásától, a magyar kisebbség lázadásától, ezért többségük elítélte az eseményeket. Történtek szórványosan szimpátia megnyilvánulások a forradalommal kapcsolatban, de tömeges megmozdulásokra nem került sor.

A szlovákokat a szlovák sajtó rémhírei befolyásolták, ezért „magyar irredentizmusról", „Dél-Szlovákia elvesztéséről" olvashattak, így a kezdeti szimpátiát követően hamar kialakult a magyar-ellenesség, amely atrocitásokat eredményezett: az utcán bántalmazták, a munkahelyeken szidalmazták a magyar nemzetiségüket. Csak a szlovák gazdák egy része szimpatizált az eseményekkel, remélve hogy annak győzelme esetén Csehszlovákiában is felszámolják a szövetkezeteket.

A felvidéki magyarság reménykedett a forradalom sikerében, esetleges továbbterjedésében, mely megnyitná az utat a kisebbségi jogok érvényesítése előtt. Nyíltan kiállni a magyarországi események mellett csak kevesen mertek, de titokban és szimbolikusan sokan bizakodtak. Egy kortárs visszaemlékezése szerint sokat várt a magyar közösség Nagy Imrétől, akit Petőfihez és Kossuthoz hasonlítottak. Persze voltak, akik részt akartak venni a harcokban. Csákányházánál huszonheten próbáltak meg átjutni a határon, hogy csatlakozzanak a magyar forradalmárokhoz, közülük többeket elfogtak és 7 személyt lelőttek.

Az USA és a beavatkozás dilemmája
Az Egyesült Államokat váratlanul érték a budapesti nagykövetségről érkező hírek, az Eisenhower-adminisztráció nem tudott mit kezdeni a történelmi lehetőséggel. Az évek óta folytatott felszabadítási propaganda megvalósítására semmilyen koncepciója nem volt a State Department-nek. A negyvenes években kialakult európai status quo megváltoztatása a harmadik világháború rémképét kelltette fel, az amerikai haderő bevetése a szovjet érdekszférában kivitelezhetetlennek tűnt.

Az Egyesült Államok igazi felelőssége nem is a beavatkozás elmaradásában rejlik – hiszen annak geostratégiai és logisztikai feltételei nem voltak adottak – hanem a Szabad Európa rádión keresztül folytatott felszabadítási propaganda, ill. a közvetlenül a Szovjetuniónak, közvetve minden közép és kelet-európai népnek szóló nyilatkozatok közötti ellentmondásban ragadható meg.

E nyilatkozatok legeklatánsabb példája a külügyminiszter, John Foster Dulles dallasi beszéde, melyet Eisenhower elnök újraválasztási kampánya során mondott el. A külügyi tárca vezetője kijelentette: „Mi nem tekintjük ezeket a nemzeteket (értsd: a magyarokat és a lengyeleket – a szerző) potenciális katonai szövetségeseinknek". A beszéd célja az volt, hogy a SZU ismerje el ezen – szabadságra vágyó – országok semlegességét, de ellenkező hatást ért el: Hruscsov úgy értelmezte, hogy szabad kezet kapott a magyarországi fegyveres beavatkozásra! Amerika azóta is gyakran tetszeleg a szabadság bajnokának szerepében, de cselekedetei nem mindig ezt támasztják alá…

Szerző: Török Csaba

(A nyitóképen a Helsinkiben rendezett tüntetés látható, melyen a résztvevők a csehszlovákiai bevonulás ellen tüntettek.)

Visegrádiak:

Szlovákia [2]

Forrás webcím: https://www.melano.hu/1956_ban_a_csehszlovakok_bevonultak_volna_magyarorszagra

Hivatkozások
[1] https://www.melano.hu/sites/default/files/articles/felvonulas_2014.jpg
[2] https://www.melano.hu/visegradiak/szlovakia